

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

27 ianuarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda,

examinând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de către avocatul Dragomir Aliona cu petiționarul Russu Denis, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 iulie 2020 și încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 05 iunie 2020,

A C O N S T A T A T :

1. La 04 mai 2020, în Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a parvenit plângerea depusă de Russu Denis împotriva acțiunilor Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauza Speciale.

2. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 05 iunie 2020, s-a respins plângerea petiționarului Russu Denis împotriva acțiunilor Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauza Speciale, ca fiind neîntemeiată.

3. Nefiind de acord cu încheierea dată, recurs a declarat petiționarul Russu Denis, prin care s-a solicitat casarea încheierii și remiterea cauzei la rejudecare.

3.1. În motivarea cererii de recurs s-a indicat că:

- instanța a ignorat multe aspecte, care nemijlocit demonstrează vinovăția persoanelor din cadrul administrației a BC „Victoria Bank” SA, anume, copia Deciziei Curții Supreme de Justiție din 18 decembrie 2019 (dosar XXXXX), prin care a intrat în vigoare Hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 10 octombrie 2018, și a fost admisă repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de Procuratura în privința petiționarului, comise anume în cauză penală de învinuirea a petiționarului în spălarea banilor pe acest caz Decizia este definitivă, copia încheierii din 23.12.2019 dosar nr. XXXXX a judecătorului de instrucție Cristina Cheptea din Judecătoria Chișinău sediul Ciocana, prin care a fost admisă plângere lui Russu Denis și anulată Ordonanță procurorului privind refuzul de a începe urmărire penală și clasarea procesului penal nr.17 din 18.02.2016 pe fapte infracțiunilor prevăzute la art. 166/1 Cod Penal al RM (victima a torturii din partea colaboratorilor organelor de drept);

- argumentele instanței de fond, că plângere în referință nu conține elementele necesare și clare ce ar evidența bănuială rezonabilă privind existența unei infracțiuni - este greșită și neîntemeiată, deoarece petiționarul a prezentat multe acte importante, care dovedesc vinovăția persoanelor din cadrul administrației BC „Victoria Bank” SA, vizând abuzul de serviciu și de spălare a banilor;

- instanța de fond absolut nefondat a îngădit petiționarului posibilitatea începerii urmăririi penale în privința infractorilor, cei care sunt vinovate în săvârșirea multor ilegalități prevăzute de Codul penal;

- toate acuzațiile aduse în privința persoanelor din cadrul administrației BC „Victoria Bank” SA au fost confirmate prin probe suplimentare în ședința de judecată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 iulie 2020, a fost respins ca nefondat recursul declarat de către petiționarul Russu Denis și menținută fără modificări încheierea primei instanțe.

4.1. Pentru a decide astfel, instanța de recurs a indicat că, la 06 decembrie 2019, în adresa Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, au fost înregistrate materialele acumulate de către Inspectoratul Național de Investigație, vizând sesizarea cet. Russu Denis, pe faptul pretinselor acțiuni ilegale ale factorilor de decizie a BC “VICTORIABANK” SA, vizând abuzul de serviciu și de spălare a banilor, care au fost returnați de către companiile de asigurare, ca rezultat al atacului armat comis la 30 mai 2014, asupra încasatorilor BC “VICTORIABANK” SA, pe teritoriul magazinului “Metro -1”, situat pe str. Chișinăului com. Stăuceni mun. Chișinău.

În cadrul procesului penal s-a stabilit că la 10 iunie 2016, prin sentința Judecătorei Centru mun. Chișinău, Russu Denis a fost condamnat de comiterea infracțiunilor prevăzute la de art.283, 145 alin.(2) lit. a), b), d), i), j), m), art.27, art. 145 alin.(2) lit. a), b), d), g), i), j), m), art.361 alin.(2) lit. c) din Codul penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 24 (douăzeci și patru) ani închisoare, cu executarea pedepsei într-un penitenciar de tip închis.

Prin sentința menționată supra, au fost condamnate și alte trei persoane, Timofti Oleg XXXXX, Pridorojnii Victor XXXXX și Ișcenco Veaceslav XXXXX, care împreună cu Russu Denis XXXXX, în urma înțelegerii prealabile la 30 mai 2014 au comis atacul armat asupra serviciului de încasatori al BC “VICTORIABANK” SA, pe teritoriul magazinului “Metro - 1”, situat pe str. Chișinăului 5 com. Stăuceni mun. Chișinău, în scopul sustragerii mijloacelor financiare, în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 1530133,15 lei.

Instanța a constatat că, Russu Denis, pretinde că persoanele cu funcții de răspundere din cadrul BC "VICTORIABANK" SA în cadrul cauzei penale nr. XXXXX au tăinuit informația precum că mijloacele financiare în sumă de 1530133,15 lei, care la 30 mai 2014, au fost sustrate în rezultatul atacului armat de la încasatorii BC "VICTORIABANK" SA, erau asigurați și au fost încasați din contul companiei de asigurare. Din acest considerent, RUSSU Denis nu este de acord cu acțiunea civilă înaintată în cauza penală nr.2014028075. de către BC "VICTORIABANK" SA și anume încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune în mărime de 1530133,15 lei.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Barbă Stela din 11 februarie 2020, s-a dispus a refuza în pornirea urmăririi penale pe faptul dat, din motiv că nu există faptul infracțiunii, cu clasarea procesului penal nr. XXXXX.

În cadrul procesului penal, procurorul a reținut că potrivit materialelor acumulate în cadrul procesului penal s-a stabilit că BC "VICTORIABANK" SA, nu a primit despăgubiri din partea companiilor de asigurare privind recuperarea mijloacelor financiare ce au fost sustrate la 30 mai 2014, ca rezulta al atacului armat asupra încasatorilor BC "VICTORIABANK" SA. Totodată s-a stabilit că BC "VICTORIABANK" SA a primit doar despăgubiri pentru acoperirea prejudiciului cauzat automobilului de serviciu deteriorat a încasatorilor, ca urmare a atacului armat, în baza contractului de asigurare nr,1042/13/AK din 24.12.2013, în mărime de 39 065 MDL, din partea companiei de asigurare CA "Victoria Asigurări" SA. A mai menționat procurorul că, alte careva prejudicii materiale suportate de BC "VICTORIABANK" SA ca urmare a atacului armat din 30.05.2014, care a avut loc pe teritoriul "Metro-1" str. Chișinăului nr.5 com. Stăuceni mun. Chișinău, Banca nu a primit sau încasat careva despăgubiri de asigurare, din motiv că nu dispunea de polițe de asigurare privind transportul valorilor recepționate de la parteneri. Conform informației de la Serviciul Prevenire și Combaterea Spălării Banilor s-a constatat că în perioada 30.05.2014-31.12.2014 nu au fost stabilite careva tranzacții efectuate între CA Victoria Asigurări SRL și ÎCS Metro Cash/Carry Moldova SRL.

Astfel, procurorul a stabilit că în cadrul procesului penal au fost întreprinse toate acțiunile posibile pentru a dobândi careva elemente de fapt cu privire la confirmarea infracțiunilor pretinse de către Russu Denis, însă nu au fost dobândite, fiind epuizate toate mijloacele legale de acumulare a acestora.

Instanța de recurs examinând materialele acumulate în cadrul procesului penal în coraport cu argumentele invocate de către Russu Denis, se constată

circumstanțe ce exclud pornirea urmăririi penale și anume nu există faptul infracțiunii, din motiv că banii care au fost sustrași în rezultatul atacului armat nu au fost asigurați și nu au fost returnați BC "VICTORIABANK" SA de către asigurator, după cum pretinde Russu Denis.

Nefiind de acord cu ordonanța menționată, la 04 martie 2020, Russu Denis a contestat-o procurorului ierarhic superior.

Prin ordonanța procurorului adjunct interimar al procurorului - șef al Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Ciocan Aurel din 23 martie 2020 s-a dispus respingerea ca fiind neîntemeiată, plângerea cet. Russu Denis, privind anularea ordonanței de refuz în pornirea urmăririi penale și clasare; procesului penal nr.20196700300, emisă la 11.02.2020 de către procuror în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Stela Barbă din 11 februarie 2020.

În motivarea soluției adoptate procurorului ierarhic superior a indicat că, verificând materialele procesului penal și legalitatea deciziei adoptate în raport cu cele invocate în plângere de către petiționarul Russu Denis, se constată că, ordonanța de refuz în pornirea urmăririi penale și clasarea procesului penal nr.20196700300, emisă la 11.02.2020, de către procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Barbă Stela, este întemeiată și legală, din motiv că de către procuror corect au fost apreciate din punct de vedere juridic circumstanțele de fapt și de drept stabilite în cadrul procesului penal.

Procurorul ierarhic superior a reținut că controlul în baza art.274 din Codul de procedură penală, efectuat în cadrul procesului penal cuprinde spectrul de măsuri procesuale necesare examinării complete și multilaterale a cazului, investigațiile fiind suficiente pentru a ajunge la concluziile expuse în actul contestat, iar argumentele invocate de către Russu Denis în plângere sunt nefondate, fiind pur declarative și nu își găsesc careva suport juridic și faptic, care ar motiva pornirea urmăririi penale pe caz.

Instanța de recurs a enunțat că recursul depus în speță poartă un caracter declarativ și nu poate fi reținut ca întemeiat.

Instanța de recurs indică că de către Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, au fost întreprinse toate măsurile posibile în vederea cercetării complete, imparțiale, obiective și sub toate aspectele a faptelor invocate de petiționar.

Din procesul penal rezultă că procurorul a întreprins întreg spectrul de acțiuni procesuale în vederea examinării cauzei și a dat răspuns la toate

întrebările și neclaritățile invocate de către petiționar, reținând că, BC "VICTORIABANK" SA, nu a primit despăgubiri din partea companiilor de asigurare privind recuperarea mijloacelor financiare ce au fost sustrase la 30 mai 2014, ca rezulta al atacului armat asupra încasatorilor BC "VICTORIABANK" SA.

Totodată, s-a stabilit că BC "VICTORIABANK" SA a primit doar despăgubiri pentru acoperirea prejudiciului cauzat automobilului de serviciu deteriorat a încasatorilor, ca urmare a atacului armat, în baza contractului de asigurare nr,1042/13/AK din 24.12.2013, în mărime de 39 065 MDL, din partea companiei de asigurare CA "Victoria Asigurări" SA.

La caz, instanța de recurs a indicat că în procedurile abordate de către petiționar și contestate judecătorului de instrucție nu au fost încălcate careva drepturi și libertăți fundamentale ocrotite de lege.

Instanța de recurs a apreciat soluția instanței de fond ca fiind motivată, or potrivit art. 1 alin. (2), (3) din Codul de procedură penală, procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată. Organele de urmărire penală instanțele judecătorești în cursul procesului sânt obligate să activeze în așa mod încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată și ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrângere.

Instanța de recurs a menționat că, conform art. 51 Cod penal al Republicii Moldova, temeiul real al răspunderii penale îl constituie fapta prejudiciabilă săvârșită, iar componența infracțiunii, stipulată în legea penală, reprezintă temeiul juridic al răspunderii penale. Răspunderii penale este supusă numai persoana vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală.

Sub aspectul dat, instanța de recurs a reținut că recurentul, își manifestă dezacordul nemijlocit cu analiza circumstanțelor invocate în plângerea sa, adică aceasta nu este de acord nemijlocit cu aprecierea stării de fapt, însă în cazul dat, instanța de recurs nu poate obliga procurorul, de a dispune o nouă apreciere a probelor, doar axând-se pe dezacordul petiționarului, mai mult ca atât că aprecierea făcută de procuror a situației de fapt este corespunzătoare și corectă.

Instanța de recurs, verificând legalitatea și corectitudinea încheierii judecătorului desemnat cu atribuțiile judecătorului de instrucție emisă la caz, constată că aceasta este legală, întemeiată și motivată, careva temeiuri de fapt și de drept întru anularea acesteia nefiind stabilite.

5. Decizia instanței de recurs, este atacată cu recurs în anulare de către avocatul Dragomir Aliona cu petiționarul Russu Denis, prin care a solicitat casarea deciziei și încheierii cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond, deoarece este necesar de a se administra și examina probe noi.

5.1. În motivarea cererii de recurs în anulare, avocatul Dragomir Aliona cu petiționarul Russu Denis a indicat că;

- instanța de recurs a pronunțat decizia de respingere a recursului declarat prin ce au îngrădit dreptul la un proces echitabil. Rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților ca ele au fost auzite, oferindu-le posibilitatea de a contesta precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către instanța de recurs;

- instanța de recurs nu a respectat prevederile art.100 alin.(l) Cod de procedură penală;

- instanța de fond a examinat unilateral plângere, fără a fi audiate toate persoanele implicate și indicate de către petiționar, iar cercetarea actelor indicate de către acesta considerate a fi pertinente la caz nu a avut loc, or, în situația pretinsă de petiționarul, organul de urmărire penală, dar și procurorul, nu au avut un rol activ la examinarea probelor din materialele a procesului penal. Conform răspunsului oficial nr. 14010/109/488 din 14.02.2018 emis de către Banca Națională a Moldovei: « pentru a reduce riscul operațional în anumite domenii, care poate fi cauzat de fraude, consiliul băncii trebuie să decidă dacă este fezabilă asigurarea contra acestor pericole și trebuie să argumenteze și să documenteze motivele pentru care a refuzat asigurarea pentru domeniile unde aceasta este disponibilă, utilizând analiza cost/beneficii, când este posibil;

- procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana și instanța de recurs nu au îndeplinit obligațiile sale, conform prevederilor art. 97 alin.(3) lit. c) și d) Legii cu privire la activitatea bancară, privind obligarea a prezenta copie contractului de asigurare a numerarului și actului de confirmare privind despăgubirile achitate din partea companiei de asigurare. Solicitățile au fost fondate și argumentate, luând în vedere că licența la activitatea bancară, se eliberează cu permisiunea autorizației la activitatea, anume când au fost respectate toate cerințele a Băncii Naționale, inclusiv și asigurarea numerarului la asigurător, conform Regulamentului privind cadrul de administrare a activității băncii, aprobat prin Hotărârea comitetului executiv al BNM;

- din motive necunoscute toată informația este tăinuită, ignorând declarațiile reprezentantului MetrouCash&Carry, Crețu Vladimir, cel care s-a constatat că potrivit contractului de colaborare BC VICTORIABANK SA s-a obligat să asigure numerarul transportat de încasatori de la clienți, cât și nu au fost luate în considerație faptele argumentate ca există bănuiala rezonabilă de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.243 alin.(3) și art.335 alin.(3) Cod penal, de către administrația băncii BC VICTORIABANK SA;

- în instanța de fond s-a constatat că versiunea petiționarului Russu Denis, relatată judecătorului de instrucție, se identifică a fi una convențională și neconvincătoare iar prin această concluzie au fost încălcate și afectate drepturile petiționarului garantate de art.6 al Convenției CEDO;

- investigarea recursului de către instanță nu a corespuns cerințelor inerente, ce țin de examinarea completă și multilaterală a cazului, fiind efectuată o cercetare ineficientă, urmare a căreia s-a adoptat o decizie pripită, fără a dispune de probe concludente, utile și pertinente ce ar indica cert la corectitudinea și legalitatea soluției adoptate. Aceste concluzii reies și din jurisprudența CtEDO unde s-a statuat- că autoritățile trebuie să depună întotdeauna eforturi serioase pentru a afla ce s-a întâmplat și nu trebuie să se bazeze pe concluzii pripite și nefondate pentru a înceta investigația sau să le pună la baza deciziile lor și să întreprindă toți pașii rezonabili și disponibili conform legii pentru a asigura probe cu privire la incident (Cauza Gurgurov contra Rep. Moldova, hotărârea din 16.09.2009).

6. Referință asupra recursului declarat nu a fost depusă.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

În corespundere cu prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7) Cod de procedură penală, cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă motivele recursului în anulare cu menționarea cazurilor prevăzute în art. 453 și cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate.

Prin trimitere la dispoziția art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, se menționează că hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise doar la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Prin urmare, instanța de recurs în anulare remarcă faptul că, dreptul de a declara recurs în anulare, poate fi exercitat numai în privința hotărârilor judecătorești prin care a fost judecată cauza penală în fond, adică hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, după epuizarea căilor ordinare de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea II ale Codului de procedură penală – adică calea apelului și recursului ordinar.

Analizând dispozițiile legale expuse mai sus în raport cu speța dată, rezultă că decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 iulie 2020, nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute la alin. (1) art. 452 Cod de procedură penală, ce pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul în anulare declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 iulie 2020, este inadmisibil, deoarece o asemenea hotărâre nu este susceptibilă de a fi atacată cu recurs în anulare.

În consecință, având ca reper prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7), art. 453 Cod de procedură penală, instanța decide inadmisibilitatea recursului înaintat, din motiv că nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut.

8. În conformitate cu art. 456 alin. (1), 431 alin. (2), 432 alin. (1), (2) pct. 1), Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către avocatul Dragomir Aliona cu petiționarul Russu Denis, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 iulie 2020, deoarece recursul nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 26 februarie 2021.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda